

Föredrag, filmer och utställningar
från länets museer och arkiv

2018

Alla tiders samarbete i Västerbottens län erbjuder genom länets museer och arkiv en bred palett av föredrag, filmer och utställningar att boka till den egna kommunen. Välj i 2018 års utbud och varmt välkommen att boka.

FÖREDRAG

Anna Nordlander och det samiska temat

Om konstnären Anna Nordlander (1843–1879) som var en av de första konstnärerna att leva och verka i Sápmi. En föreläsning om Anna Nordlanders konstnärskap och förhållandet till den samiska kulturen.

Anders Jansson, MAN – Museum Anna Nordlander.

Arbetsstugor i Västerbotten

Lena Berglund, byggnadsantikvarie vid Västerbottens museum, och Susanne Odell, arkivarie, Folkhälsovetenskapliga arkivet i Västerbotten.

Det svenska köket – från platsbyggt till Ikea

En gång i tiden var spisen i storstugan husets hjärta och samlingspunkt, men vid sekelskiftet 1900 började det moderna köket utvecklas och allting förändrades. Sverige blev världsbäst på planering, ergonomi, kvalitet och standardisering. Men hur gick det egentligen till?

Pernilla Lindström, byggnadsantikvarie, Skellefteå museum. Reseersättning.

Dräkthistoria i Västerbottens län

Hillevi Wadensten, etnolog vid Västerbottens museum.

Förhistoria i Västerbotten

Få en inblick i människans närmare 10 000 år i länet. Följ med på en resa i tid och rum.

Arkeologer vid Västerbottens museum.

Förhistoriskt skräp och bländande hantverk

Om länets äldsta föremål.

Susanne Sundström, arkeolog, Västerbottens museum.

Historiska kartor

Äldre lantmäterikartor och vad man kan lära från kartorna – för särskilda områden eller Västerbotten i stort.

Ulf Lundström, lokalhistoriker, Skellefteå museum. Reseersättning.

Hitta ditt kulturarv på nätet

Vi botaniserar bland Västerbottens museums rika utbud på nätet av föremål, fynd och fornlämningar. Samiskt, kyrkligt, historiskt eller kanske modernt. Här finns något för alla.

Berit Andersson, Ellinor Johansson och Susanne Sundström, arkeologer vid Västerbottens museum.

Hällristningar och hällmålningar i norrländska miljöer

Om de 4000-åriga målningarna och ristningarna i Norrland. Hur ser de ut, var finns de och vad berättar de för oss?

Jans Heinerud och Erik Sandén, arkeologer, Västerbottens museum.

Industrilämningar vid vatten – vad finns och hur tar vi hand om dem?

Sedan lång tid har människan använt vattnet som en arbetsbesparande kraftkälla. Många av kulturlämningarna vid våra vattendrag är i dag på väg att försvinna – dels för att de inte längre används, men också för att de betraktas som vandringshinder för fisk. En historisk återblick och tankar om hur kulturmiljöerna kan tas tillvara genom samråd vid ekologisk återställning.

Rune Wästerby, byggnadsantikvarie och Lage Johansson, kulturmiljöantikvarie, Skellefteå museum.

Järnålder i Västerbotten

Susanne Sundström, arkeolog, Västerbottens museum.

Konst som gör skillnad

Om utvecklingen av Föreningen Svenska konstnärinnor, om kvinnliga konstnärers etablering på den svenska konstscenen och historien om hur en stor konstsamling hamnade i Skellefteå och Västerbotten.

Anders Jansson, MAN – Museum Anna Nordlander.

Kulturmiljöpedagogik

Att använda den lokala kulturmiljön som lärmiljö för skolan.

Susanne Sundström, Västerbottens museum

Lyckseles tidiga historia

Föreläsningen tar sin början i forntiden med de första bosättningarna vid Gammplatsen och täcker tiden ända fram till 1800-talet. Föreläsningen grundar sig på de arkeologiska fynd som finns i Lycksele med omnejd.

Mikael Jakobsson, arkeolog och antikvarie, Skogsmuseet. Reseersättning.

Måleri i ord och ton

Victoria Nygren (1885–1965) är en av länets mest betydelsefulla naiva konstnärer. Hennes konst är fylld av en intensiv religiös känsla och av drömmar, förnimmelser, bibliska visioner, norrländska landskap,

fjäll, blommande hjortronmyrar och expressiva stilleben. Victoria Nygrens konstnärskap levandegörs genom berättelser, målningar, citat och musik.

Suzanne Steneberg, konstantikvarie, och Marianne Folkedotter, berättarantikvarie, Västerbottens museum.

Pionjärtiden – när människorna kom till norra Skandinavien

När inlandsisen smälte bort befolkades norra Skandinavien. Men från vilket håll kom människorna och vad var det som lockade dem att komma hit? Med utgångspunkt i de äldsta kända boplatserna i Norrbotten och Västerbotten, modern arkeologisk teknik och i samarbete med forskare inom andra ämnen, går det i dag att förstå grunderna till den tidigaste invandringen.

Olof Östlund, arkeolog, Skellefteå museum. Reseersättning.

Samisk förhistoria och historia

Jans Heinerud, Västerbottens museum.

Skogen är mer än bara träden – samiskt resursutnyttjande i ett historiskt perspektiv

En föreläsning om samernas allsidiga nyttjande av skogen som naturresurs fram till sent 1800-tal. Vi diskuterar hur användandet av renbetesland, fiskevatten, vilda växter och ved inverkade på samiska bosättningsmönster och migrationer och visar exempel på spår av detta tidiga skogsbruk i dagens skogar.

Mikael Jakobsson, arkeolog och antikvarie vid Skogsmuseet. Reseersättning.

Spår från 10 000 år med förhistorisk antikrunda

Vad kan man hitta om länets förhistoria på hemsidan Spår från 10 000 år? Ta också med urgamla föremål som hittats i potatislandet eller annorstädes, så kan ni få veta hur gamla de är. Obs, inga värderingar!

Arkeologer, Västerbottens museum.

Sökhundar i arkeologins tjänst – metodutveckling för framtidens arkeologi

I en tid när det moderna skogsbruket, samhälls-, väg- och järnvägsbyggen kräver mark ökar pressen på arkeologerna att snabbt hitta de fornlämningar som kan finnas på de platser som ska exploateras. I samarbete med Norrbottens museum och Åkes Hundtjänst AB deltar Skellefteå museum i ett projekt där arkeologisökhundar tränas upp för att söka fornlämningar som inte syns ovanför markvegetationen. Arkeologisökhunden kan bli arkeologens bästa vän.

Olof Östlund, arkeolog, Skellefteå museum. Reseersättning.

Ta hand om ditt hus!

Om varsam renovering av äldre bebyggelse med lokala exempel.

Byggnadsantikvarie vid Västerbottens museum.

Textilier i Västerbottensgården

Hillevi Wadensten, etnolog, Västerbottens museum.

Träd som berättar historia

Erik Sandén, arkeolog, Västerbottens museum.

Västerbottnisk byggnadstradition

Kan anpassas efter önskemål om speciellt område i länet.

Byggnadsantikvarie vid Västerbottens museum.

Västerbottnisk folktro

Ulf Lundström, lokalhistoriker, Skellefteå museum. Reseersättning.

Västerbottens trädgårdshistoria

Föredrag om trädgårdshistoria från 1700-tal till 1950-tal. Från Hushållningssällskapets och folkskolornas trädgårdsfrämjande arbete till köksträdgårdar och prydnadsrabatter vid lantgårdar, småbruk och egnahem.

Pernilla Lindström, byggnadsantikvarie, Skellefteå museum. Reseersättning.

Västerbottniska ortnamn

Geografiska områden eller tematiskt om vissa typer av ortnamn – ägor, bebyggelse etc.

Ulf Lundström, lokalhistoriker, Skellefteå museum. Reseersättning.

Helge Linden

Om konstnären kulturpersonen och initiativtagaren till en av landets främsta konstsamlingar.

Suzanne Steneberg, konstantikvarie, Västerbottens museum.

Äldre stenålder

Spåren efter människans första tid i Västerbottens län.

Berit Andersson, arkeolog, Västerbottens museum.

UTSTÄLLNINGAR

Prioritet: Minoritet

Går att boka från: 1 september 2018

En vandringsutställning som fokuserar på Sveriges fem nationella minoriteter: judar, romer, urfolket samer, sverigefinnar och tornedalingar. Låt berättelser, anekdoter, foton och film kring identitet, kultur och språk ta plats. Du kan även låna in ett museipedagogiskt material som riktar sig till barn och unga årskurs 1-gymnasiet.

Kontakt: Helena Magnusson, Västerbottens museum, helena.magnusson@vbm.se

Skam – då och nu

Möt Maja, Lina, Stina och alla de andra vars historia vi berättar i en utställning om brott, straff, rasbiologi, fattigdom, sjukdom och kärlek. Möjlighet att boka in hela eller delar av utställningen och även att kombinera med programverksamhet. Samarbete mellan Folkrörelsearkivet i Västerbotten, Forskningsarkivet vid Umeå universitetsbibliotek och Västerbottens museum.

Kontakt: Helena Magnusson, Västerbottens museum, helena.magnusson@vbm.se

Skogligt kulturarv

Utställning om resultatet av en dokumentation i Kvarkenregionen. Samarbete mellan Skogsmuseet och Västerbottens museum.

Kontakt: Berit Andersson, Västerbottens museum, berit.andersson@vbm.se

FILM

Låna och visa film om skogsbruket under 1940-, 50- och 60-talen som bland annat spelats in i samband med avverkning och drivning med maskinell hjälp. Kontakt: Iréne Gustafson, Skogsmuseet i Lycksele, 0950-177 42

DESSUTOM

Folkrörelsearkivet i Västerbottens län och Institutet för språk och folkminnen kan efter förfrågan också bidra med föredrag utifrån önskemål.

ALLA TIDERS KONTAKTPERSONER FÖR INFORMATION OCH BOKNING

Bjurholm

Urban Gelfgren
urban.gelfgren@vbm.se

Dorotea

Maria Appelstam Häll
maria.appelstam.hall@vbm.se

Lycksele

Iréne Gustafson
irene.gustafson@lycksele.se

Malå

Lage Johansson
lage.johansson@skellefteamuseum.se

Nordmaling

Maine Wallentinson
maine.wallentinson@vbm.se

Norsjö

Asta Burvall
asta.burvall@skellefteamuseum.se

Robertsfors

Petter Engman
petter.engman@vbm.se

Sorsele

Hillevi Wadensten
hillevi.wadensten@vbm.se

Storuman

Berit Andersson
berit.andersson@vbm.se

Vilhelmina

Susanne Sundström
susanne.sundstrom@vbm.se

Vindeln

Erik Sandén
erik.sanden@vbm.se

Vännäs

Anki Berg
anki.berg@vbm.se

Åsele

Ellinor Johansson
ellinor.johansson@vbm.se